Nr. 96 Sibiiu, Sâmbătă 20 August (1 Septemvre) 1883. *Anul XXXI*

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL

Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl
Pentru **străinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47
Corespondenţele sûnt a se adresa la:
Redacţiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 43.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicaţi nu se inapoiază.

INSERŢIUNILE

Pentru **odată** 7 cr., — **de două ori** 12 cr., — **de trei ori** 15 cr. rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Gimnasiile de stat în Ungaria.

Este cunoscut că gimnasiile pregătesc tinerimea pentru studiile superioare, pentru facultăţile din care se compun universităţile şi academiile. Şi unele şi alte din aceste din urmă au destinaţiunea de a pregăti pre tineri pentru una sau altă carieră, prin care tinerii deveniţi bărbaţi, se devină folositori societăţii omenesci, în care trăesc.

Şi pregătirea pentru studiile superioare şi în fine chiar şi aceste, dacă au se folosească trebue sĕ se conformeze trebuinţelor societăţii. Altfel şi truda materială şi cea intelectuală este zadarnică.

Mai că ne ar venì se ḑicem, că pela 1867 şi 1868 se mai aflau bărbaţi maghiari în Ungaria, cari încă necopleşiţi de tot de lângoarea şovinismului maghiarisator, mai aveau aceea mĕsură de claritate în vederi, încât reflectau la trebuinţele tuturor poporelor ce locuesc în Ungaria. Bine sĕ fim înţeleşi, reflectau cel puţin, la o parte din trebuinţele, a căror satisfacere sûnt popoarele în drept a o pretinde.

Articolul de lege XLIV din 1868 în § 17 dispunea, că din punctul de vedere al succesului in- „structiunei publice... al culturei comune, şi buneistări „comune fiind aceasta şi ţinta supremă a statului, acesta „e deobligat a purta grije la institutele de învĕţămênt „a le statului, cât numai se poate, ca cetăţenii ori „cărei naţionalităţi, ce trăesce în massă mai mare „la olaltă, sĕ se *poată perfecţiona în limba lor ma- „ternă* în ţinutul locuit de ei până unde se începe „cultivarea mai înaltă academică“.

Las că n'are raţiune suprimarea unei limbi nici când e vorba de studii mai înalte, căci dacă un popor trebue sĕ se cultiveze, sĕ se civiliseze, aceasta trebue sĕ o poată face pe deplin. Legislaţiunea ţerei trebue, aşa dară, sĕ'l sprigineascâ până în sfêrşit. Însaşi legislaţiunea n'a fost cu consideraţiunea întreagă când a legiferat cum a legiferat.

Dar apoi, mai ales când avem se alegem între limbi cum sûnt acele, care acum se luptă pentru aşi asigura o posiţiune oare care între limbile naţiunilor, nu se cere multă bătaie de cap spre a ajunge la conclusiunea, că ar fi absurd a 'şi ignora cineva limba în favorul unei, care nu oferă nici un avantagiu, afară doar că e mai grea, mai aspră şi mai străină de celelalte limbi europene, cari mai dispun şi de o bogăţie literară. Când e sĕ alegem d. e. între maghiara şi româna, nu înţelegem pentru ce ar fi cea dintâiu de preferat celei din urmă, mai vêrtos ne fiind nici isvor de bogăţie în sciinţe, nici o limbă care sĕ impună, cel puţin, prin aceea că ar fi respândită măcar cât cea română.

Limba română este cu mult mai rĕspândită decât cea maghiară. Ea se vorbesce de vreo 12—13 milioane de români. Ea, făcênd abstracţiune dela România, în Transilvania, în Bănat şi în partea nord ostică a Ungariei, cu puţine escepţiuni (cu deosebire în secuime), este limba comună a poporului fără deosebire de naţionalitate. Ungurul şi sasul, dacă vor sĕ se înţeleagă, trebue se vorbească românesce. Limba maghiară, afară de oficiile în care funcţionează funcţionarii statului, este împrăsciată în vre o câteva insule, fără de a avè undeva un teritor, care se se poată considera de un continent întreg al sĕu. Lucrul principal însĕ este, că limba aceasta eterogenă de limbile europene nu se va putè ridica nici odată la nivelul unei culturi, ca se devină o necesitate generală, cum era, bună oară, limba elenă în antichitate, cea latină in evul mediu şi cea franceză, engleză, germană, italiană în timpul present.

Lipsesce dară raţiunea de a se ridica limba maghiară preste limbile din Ungaria şi cu deosebire preste cea română, preste limba poporaţiunei a doua după numĕr din Ungaria şi care mai este limba de stat în România şi se vorbesce în Basarabia şi în peninsula balcanică. Ear' dacă, cea maghiară se impune cu forţa se pecătuesce şi mai mult contra progresului în civilisaţiune şi în sciinţă.

Deci maghiarii, dacă aveau cât de puţină agerime dc spirit politic, ei nu loveau în faţă naţionalităţile conlocuitoare, şi în special pe români, nici cât le lovesce în articolul de lege citat, ci lăsau desvoltarea fie-cărui liberă şi se mulţămeau cu escitarea unei i u b i r i d e p a t r i e, care se nu indigneze pe suflet de om din ţeara întreagă, ci se'i însufleţească pe toţi de câte ori se pronunţă cuvêntul Ungaria, cum se însufleţesc italianii, francezii şi nemţii din Elveţia, de câte ori se pronunţă cuvêntul: Elveţia.

Ei bine, în sumeţia lor nepolitică, maghiarii n'au sciut ţinè-compt de u n i c u l ciment al statului unguresc. Au simţit care este, dar l'au despreţuit, la început pe jumĕtate, dându i prin lege pusitivă însemnătatea numai în scoalele elementare şi secundare.

Norocul de care maghiarii s'au făcut părtaşi în era cea nouă, i a făcut sĕ'şi despreţuească şi ignoreze cu totul în fine, chiar şi legea, care tot mai avè oare care materie de cohesiune, şi care lege era croită de ei înşişi.

Laturea resăriteană a Ungariei, poarta monarchiei în partea aceasta, este locuită de 3 milioane de români. Printre massa aceasta de români locuesc împrăsciaţi numai 8—900 mii de maghiari, nemţi, serbi, bulgari, armeni, evrei şi ţigani.

O poporaţiune aşa considerabilă dar, precum e a românilor, oare nu merita ca statul, nu maghiarii, se-o sprigineascâ, conform articolului de lege XLIV, pentru „a se perfecţiona în limba maternă, în ţinutul locuit de dênsa“, cel puţin, *până unde se începe cultivarea mai înaltă academică“?* Statul ḑicem, nu maghiarii, statul la care contribuesc şi românii în mĕsură considerabilă, cu bani şi cu sânge, ba relativ mai mult decât maghiarii, de oare ce dintre români nu remâne nimenea în restanţă cu plătirea a colosalelor sume de imposite, nu se sustrage nimenea dela serviţiul în oaste şi când vine treaba la adecă, regimentele noastre nici odată n'au desertat, nici nu s'au dat de bună voie în mânile inimicului.

Statul nu numai n'a făcut ceea ce au statorit prin lege de maghiarii creată, ci fiind că a fost şi este sub influenţa esclusivă a maghiarilor, în teritoriul cel larg, care este poartă Ungariei, nu au aflat cu cale a ridica măcar o s c o a l ă s e c u n d a r ă pentru români, ca după cum ḑice legea, „sĕ se poată şi ei perfecţiona în limba lor maternă în ţinuturile locuite de ei până se începe cultivarea mai înaltă academică“.

Din contră guvernul statului se amestecă în instrucţiunea elementară, zădărnicindu-o prin transformarea scoalelor poporale in institute de filologie maghiară; guvernul ridică scoale secundare cu limba de instrucţiune maghiară în sinul poporaţiunilor române, ignorând promovarea culturei şi avênd în vedere numai maghiarisarea.

Nu ne întindem la toate ţinuturile locuite de majorităţi prevalente române, ci ne marginim la ţinutul, a cărui centru firesc este Sibiiul. (Va urma.)

Revista politică.

Sibiiu, în 19 August.

Guvernul unguresc se află într'o posiţiune critică, aşa cum n'a fost nici un guvern unguresc dela dualism încoace. În Ungaria este antisemitismul, care causează cele mai mari perplesităţi. În zadar s'a introdus statariul în comitatul Z a l a, în zadar Glavina, comitele suprem de acolo, s'a învestit cu puteri estraordinare, ca comisariu al guvernului. Antisemitismul în loc de a înceta sau în loc de a se mărginì cel puţin, ia demensiuni mai mari. Deja din cele trei comitate din apropierea Austriei şi Croaţiei, focul a sărit preste capitală în comitatul Neo-

FOIŢA.

Cristian Waldo
sau
CĂILE NOROCULUI.

Roman de George Sand.

(Tradus din franţozesce de E. B.)

(Urmare).

— Aid, îi ḑise dl Goefle, lovindu-l cu cotul, sĕ reîntrăm în odaia noastră. Ce facem aici. Este între act.

Teatrul se retrase dară în salon, uşile fură închise, şi îndată începênd a pregăti decoraţiunea actului următor, Cristian întrebă pe dl Goefle dacă n'a observat ceva.

— La dracu! ḑise advocatul eşit din fire, eu am făcut ceva frumos! Ce ḑici Dta la asta?

— Dta? Dta ai fost escelent domnule Goefle!

— Eu am fost prost, eu am fost nebun! Dară înţelegi dta cum un asemenea accident se întêmplă unui om dedat a spune în public lucrurile cele mai delicate în faptele cele mai încurcate?

— Dară în numele Domnului ce accident, domnule Goefle?

— Cum? esti surd? n'ai auḑit că am făcut trei greşeli grozave?

— A! eu am făcut poate o sută, şi aceasta mi se întêmplă în toate ḑilele şi s'a observat?

— Da cum sĕ nu! Dta creḑi, că nu s'a observat? Eu mĕ prinḑ, că baronul a eşit înainte de ce s'a stêrşit?

— El a eşit în adevĕr. Are el urechi aşa delicate, pentru ca o relaţie amoroasă sau o vorbă capriţioasă...?

— O! o mie de draci! Asta-i vorba! Mai bine sĕ-mi fi tăiat limba decât sĕ ḑic ceea ce am ḑis! Imagineazâ-ţi că precând dta te-ai plecat pentru a face sĕ treacă luntrea sub stânci, eu făcênd sĕ vorbească sbirii, am ḑis de trei ori baronul în loc sĕ ḑic don Sancho! Da am ḑiso de trei ori! Întâia dată fără a băga în samă, a doua oară băgându-o în samă şi voind a me coriga, a treia oară... o! a treia oară! Lucru ne mai pomenit, Cristiane sĕ ḑici tocmai o vorbă, care nu vrei sĕ o ḑici! Este ca o fatalitate, şi eată-mĕ gata a crede, cu ţĕranii nostri, că spiritele cele rele se amestecă în afacerile noastre.

— Lucru foarte ciudat, în adevĕr, ḑise Cristian, dară nu este niminea, căruia nu i s'ar fi întêmplat aşa ceva. De ce drac te chinueşti aşa, domnule Goefle? Baronul nu te poate bănui că ai făcut-o în adins! Şi apoi numai el este baronul pe lumea asta? Nu sûnt în momentul acesta poate ḑece baroni în publicul nostru? Sĕ ne gândim la actul al doilea, domnule Goefle; timpnl trece, şi dintr'un moment la altul, ni se poate ḑice sĕ începem.

— De nu cumva vor venì sĕ ne ḑică se remânem aici... Auḑi că bate la uşe.

— Este eară stolnicul. Întră sub cadru, domnule Goefle; eu îmi pun masca şi deschid. Am sĕ aud ce se întêmplă.

Dl Goefle ascuns şi Cristian mascat, uşa se deschise şi dl Iohan întră.

— Ce e? îi ḑise Cristian, grabnic a afla ceva. Sĕ continuăm?

— Pentru ce nu, domnule Waldo? ḑise stolnicul.

— Mi s'a părut că dl baron este indispus.

— O! dlui i se întêmplă foarte adeseori de sufere dacă rĕmâne şeḑênd; dară aceasta nu face nimic. Dlui tocmai mi a trimis ordinul, că dta ai se reapari, fi va dlui aci sau nu. Dlui ḑice că dta ai se desfătezi societatea... Dară ce idee ciudată ai avut, domnule Cristian, a representa vechiul nostru Stollborg pe teatrul dtale?

— Am creḑut că i va plăcea domnului baron, respunse, Cristian cu efront, nu este aşa?

— Dl baron este încântat de ideea dtale şi el n'a încetat a repeta: „Este foarte frumos! Creḑi că veḑi vechiul pavilon!“

— Îmi pare bine! ḑise Cristian. Dar aşa vom continua. Salutare domnule stolnic! — Aid, domnule Goefle, curagiu! continuă Cristian îndată ce eşise Iohann. Veḑi că toate merg bine, şi noi n'am făcut toată ḑiua altceva, ci am visat. Eu mĕ prinḑ,

www.digibuc.ro

gradului. În toate părţile acestea trebue se întrevină putere armată pentru ca se suprime disordinea şi turburarea şi se restaureze ordinea şi liniştea. Cât de puţin succede braţului înarmat de a ajunge scopul pentru care se pune în mişcare, dovedesc telegramele, care vin, când dela Egerszeg, când dela Canija mare, când dela Kaposvár şi în fine dela Balassa-Gyarmat. Mişcările aceste împedecă în multe locuri trupele de a participa la esercţiile cele mari din anul acesta.

Cea mai mare perplesitate însĕ pentru guvernul unguresc este mişcarea de dimensiuni tot mai mari din Croaţia. În noaptea dela 29 spre 30 August n. în Budapesta a avut loc un consiliu de ministri. Consiliul acesta s'a ocupat mai cu seamă şi cu preferenţă cu afacerea din Croaţia. Ce a hotărît consiliul de ministri nu scim până acum. Destul că dl ministru president Tisza în dimineaţa următoare a şi plecat la Viena. De sigur, ca se raporteze monarchului şi se primească dela acesta confirmarea hotărîrilor consiliului de ministri. Croaţii, cari n'au vrut sĕ se supună hotărîrilor ministeriale din Viena, cu anevoie se vor supune şi acestor mai din urmă, dacă vor stărui şi aceste ca cele dintâiu, pe lângă supunere necondiţionată. Lucrurile, ţice „N. fr. Presse," sûnt astăzi mai încordate în Croaţia ca la începutul conferenţelor ministeriale. Agitaţiunile în contra Ungariei au crescut, pre cum se vede din viforul ce s'a respândit peste ţeara întreagă.

Foi vieneze, oficioase şi neoficioase, prorocesc cabinetului unguresc lucruri de tot curioase, dacă nu va fi în stare sĕ delăture dificultăţile ce se grămădesc atât în Ungaria cât şi în Croatia. „M. P." din Viena ţice, că „fiindcă Maghiarii au nĕzuit spre dualism şi au sciut sĕ-l şi realiseze, s'au creţut destul de tari a guverna şi a ţinea în ordine întreaga jumĕtate rĕsăriteană a monarchiei dela Budapesta. Acum a sosit momentul sĕ dea probe despre tăria lor. Dorim sincer sĕ fie în stare a proba tăria lor". La alt loc: „Dualismul este odată lege şi fără de o crisă serioasă nu se poate delătura. Maghiarii, în puterea dualismului, au primit asupră'şi sarcina a guverna jumĕtatea resăriteană a imperiului. Împlinească dar problema aceasta bine şi spre salutea imperiului, căci dacă nu vor fi în stare a face aceasta, vor provoca schimbări serioase şi deciţătoare". Este interesant că „N. fr. Presse" într'o telegramă dela 29 August n. din Budapesta spune, că în sferele politice din Budapesta se reduce renitenţa contelui Peiacevici de a duce în deplinire hotărîrile conferenţelor ministeriale din Viena, la unele inspiraţiuni tot dela Viena.

Contele Kálnoky a plecat eri la Salzburg, unde are sĕ se întâlnească cu principele Bismarck, care călĕtoresce la Gastein pentru cură. Asupra întâlnirei acesteia se scriu o mulţime de versiuni.

Petrecerea regelui României în Viena n'a încetat încă de a fi comentată. Comentarele oficioase din monarchia noastră şi din România au aerul de a admite posibilitatea unei apropieri, eventual, întrarea României în alianţa austro-germană. Nu trebue însĕ perdut din vedere, că oficioasele sûnt adeseori schimbăcioase în vederile lor.

In 29 August n. s'a deschis parlamentul german a cărui problemă se ţice a fi în prima linie desbaterea unui tratat comercial între Germania şi Spania.

Dela Asociaţiune.

Braşov, 18/30 August 1883.

De trei ţile Braşovul este în ferbere. Asociaţiunea transilvană pentru literatura română şi cultura poporului român 'şi ţine aici adunarea generală din anul acesta. Din toate părţile locuite de români vine lumea spre a asista la şedinţele Asociaţiunei. De trei ţile trăim tot în serbări naţionale, şi încă trei ţile vor trebui până sĕ le încheiem.

Asociaţiunea transilvană pentru literatura română şi cultura poporului român are un merit necontestabil, şi acela este, că ea întrunesce în un an odată pre toţi românii din Ungaria şi Transilvania. Această împregiurarare din sine şi prin sine are destulă importanţă. Chiar de n'ar avea Asociaţiunea transilvană alta importanţă, aceasta ar ajunge ca se urmărim cu atenţiune paşii ei.

Încă din anul trecut ne făceam fel de fel de idealuri despre serbările naţionale din Braşov. Aşteptările nu ne au înşelat. De când sûntem aici am avut multe momente de plăcere şi aceasta e mult, căci noi românii aici rar avem ţi de bucurie.

Însĕ se dau un scurt raport despre toate cele întêmplate.

Toată lumea scie cât sûnt de frumoase ţilele de vară petrecute la munţi. Toată lumea românească scie cât sûnt de dulci momentele petrecute în impregiurări, în cari inima nu mai are nici o dorinţă. Asemenea momente au petrecut frumoasa societate de românii din 4 unghiuri, care a făcut Luni în ţiua de Sântă-Mărie escursie la Sinaia. Şi cum sĕ nu se înalţe inima omului în Sinaia? Câte lucruri frumoase nu vede omul la Sinaia. Locuri pitoresci de-ţi iau ochii. Voinici, la a căror privire îţi revoci în memorie ţilele de veselie ale românilor, zidiri măreţe, cari vreau se rivalisezе cu frumseţile naturei. Da, e frumoasă Sinaia. Şi ce înalţă inima mai mult, ce pune coroana acestor frumseţi este regina muselor, regina României.

Am plecat Luni cu trenul de dimineaţă. Cu cât mĕ apropiam de fruntarie, o neobicinuită simţire mĕ cuprinse, care tot crescu, până la trecerea fruntariei unde inima ne mai putênd resista, a dat loc ochilor, cari sûnt cea mai fidelă icoană a ei. Nu sciu câţi vor fi fost în emoţiunea, în care fusei eu. Românul n'are obiceiu a-şi spune durerea. Dorul ce-l tainic se desvoaltă în peptul lui, şi el plânge in inima sa. Câte lacrimi tainice se vor fi vêrsat Luni, lacrămi tainice, pentru cari numai buna natură ne poate cere seamă.

În Sinaia arta omenească a început a imita natura. Pitorescilor locuri corespund măreţele edificii impodobite cu pompă regală. Vĕţutam locaşurile lui Dumneţeu şi locaşurile oamenilor. Măreţe sûnt locaşurile oamenilor şi modeste sûnt a le lui Dumneţeu. Am călcat pe pământul regatului românesc, vĕţutam obiceiurile de acolo, hora jucată la zimbetul reginei României.

Luni seara societatea s'a re'ntors la Braşov. Marţi s'au făcut unele escursii în giurul Braşovului şi Mercuri era ţiua destinată pentru începerea şedinţelor.

Românul toate le începe în numele lui Dumneţeu. Aşa s'a făcut şi acum. Dimineaţa s'a celebrat sânta liturgia la biserica Sântului Nicolae de aici Ca preoţi a funcţionat P. Protopr. Ioan Petric, P. Bartolomeiu Baiulescu şi P. Vasile Vòina.

La 11 oare domnul vice-president Iacob Bologa a deschis sedinţa în sala cea mare a gimnasiului român gr. or. Sala era plină de oameni, galeria de doamne. Public mai numĕros rar a vĕţut Asociaţiunea noastră. E de prisos sĕ amintesc, că tot al treilea era din România.

La masa verde (?!) erau corespondenţii ţiarelor: „Familia", Naţiunea", „Romanul", „Telegraful," „România Liberă", „Timpul", „Luminatoriul", „Observatoriul", „Amicul familiei", „Gazeta Transilvaniei" *).

După deschiderea şedinţei şi vorbirea presidială. P. Prot. Ioan Petric a bineventat pre oaspeţi în numele Braşovenilor.

Cum a fost şedinţa primă scie toată lumea. Ea a fost ca toate şedinţele prime. S'a cetit lista membrilor Asociaţiunei, s'a ales o comisiune pentru înscrierea de membrii noi, s'a presentat raportul comitetului despre activitatea sa în decursul anului trecut, s'a presentat projectul de budget pentru anul următoriu, s'au ales 2 comisiuni de câte 5 pentru censurarea raportului şi a projectului, şi cu acestea s'a închis prima şedinţă.

Mai anticipez încă una. Au sosit mai multe telegrame de felicitare, între cari amintim pre cea a Escelenţiei Sale P. Archiepiscop şi Metropolit Miron Romanul, a românilor din Deva, Deej, a societăţilor „Unirea" şi „Carpaţi" din Bucuresci şi a Reuniunei învĕţătorilor români din districtul Reghinului.

Pentru anul viitoriu Asociaţiunea este invitată la Orĕştiă.

De seară avem concert, Mâne seară representaţiune teatrală, Poimâne bal. Despre toate raport special.

Corespondenţe particulare

ale „Telegrafului Roman"

Din **Bucovina** 12/24 August. Când s'a introdus legea pentru scoalele poporale din 14 Maiu 1869, s'a înfiinţat în Cernăuţi un pedagogiu de stat. Până atunci era în activitate pedagogiul, ce sta sub conducerea Consistoriului gr. or. din Cernăuţi ca toate scoalele, câte apucase a se înfiinţa până atunci în parochiele gr. or.

Pedagogiul acela a fost cercetat numai de gr. or., pe când pedagoiul de faţă e cercetat de toate naţiunile şi de toate confesiunile, câte esistă aici în ţeară.

Dară ce sĕ veţi? ca la toate scoalele mijlocii din ţeară, românii şi la institutul acesta sûnt în minoritate şi nu e numai atâta scăderea.

Această minoritate, de cum apucă a trece în viaţa practică, dispare, neînţelegêndu'şi activitatea ei.

Ea drept că se ţine de formele legii, dară nu tinde a introduce în scoală şi spiritul legii. De aici urmează, că câte scoale întră pe mâna ei, rĕmân pururea fără scolari.

Dăm vina lânceţelei acesteia şi profesorilor români, cari sûnt aplicaţi la institutul acela. Ei nu sciu, nici nu-şi bat capul a-i însufleţi pe candidaţi pentru chiemarea lor, de a fi adevĕraţi şi zeloşi luminatori ai poporului; ei nu le lărgesc orizonul vederii şi al înţelegerii, că aici în ţeară românii sûnt cei impinşi şi meniţi a fi călcaţi, ci sĕ mărginesc şi sĕ mulţămesc aşi propune studiele sec. Ei sĕ fe-

*) „Telegraful Roman" nu?

---

că baronul este cel mai bun dintre muritori; vei vedea că el se va convertì şi noi vom fi nevoiţi a-l canonisì!

În actul următor, care era foate scurt şi vesel baronul părea că-şi petrece bine. Don Sancho n'a apărut. Limba domnului Goefle nu se mai rătăcea, şi glasul sĕu era aşa bine strămutat, încât nimenea nu presupunea presenţa sa. În intre-act el beu mai multe păhare de porto, pentru aşi susţinea chieful, şi devenì cam ameţit în actul al treilea şi cel din urmă, care avu încă mai mult succes ca cel premergĕtor.

Paralel cu acţiunea burlescă, unde Stentarello desfăta publicul, Cristian făcuse o acţiune sentimentală cu alte persoane. În actul din urmă, Alonzo, copilul lacului, descoperì, că Rosita, fiica unor oameni cinstiţi, cari îl crescuseră şi adoptaseră, nu era sora sa şi îi declară amorul sĕu. Situaţiunea aceasta bine cunoscută pe scenă a fost totdeauna delicată. Publicul nu iubesce a vedea pe fratele trecând repede dela o amiciţie sfântă la o pasiune, care, pe lângă toată schimbarea situaţiunei, prinde un aer de incestie improvisată. Personagele tinerei fete şi a lui Alonzo erau unicele pe cari Cristian nu le-ar fi esagerat în caricaturi. Din cest din urmă el făcuse un bărbat tinĕr şi bun, care trăia şi cugeta ca el insuşi. Caracterul acesta intreprinţĕtor şi generos se făcu privitorilor simpatic, şi femeile, uitând, că au o marionetă înaintea ochilor, fură incântate de glasul blând, care le vorbea de amor, cu o suavitate castă şi cu un accent de francheţă foarte deosebit de frazele manierate a idilelor franceze de pe timpul acela.

Cristian cetise mult pe Marivaux, acest talent cu doue feţe aşa minuţios la spirit, însĕ aşa simplu la inimă şi emoţionător la pasiuni. El simţise fiinţa cea adevĕrată, fiinţa cea mare a acestui geniu încântător, şi el escela în adevĕr când vorbea de amor. Scena părea scurtă; mai multe glasuri sĕ ridicară şi strigau! „Da capo! da capo!" şi Cristian cedând dorinţei publicului, luă earăşi pe Alonzo, care eşise deja din degetele sale, şi il făcu sĕ reintre pe scenă într'un mod ingenios şi natural." „M'ai rechemat?" ţise el cătră tinera amantă, şi vorba aceasta aşa simplă avea un accent aşa sfiicios, aşa amoros şi aşa naiv, încât Margareta îsi ţinu evantaliul inaintea feţei pentru a ascunde o roşaţă arţêndă.

În inima acestei tinere fete se petrecea un fenomen ciudat. Ea singură recunoscu în glasul lui Alonzo glasul lui Cristian Goefle. Poate că, pentru că ea singură vorbise atâta cu el ca sĕ şi-l amintească bine. Şi totuşi, Cristian Waldo a dat înadins glasului tinĕrului sĕu personagiu un timbru mai clar, decât era glasul seu natural; dar erau unele flecsiuni şi unele vibraţiuni, cari, la tot momentul, făcură pe Margareta sĕ tresară. La scena de amor ea nu mai era în îndoială, şi totuşi Cristian Goefle nui-a ţis o singură vorbă de amor. Ea ţinu reflecsiunile aceste pentru sine, şi precând Olga, rece şi batjocuritoare cum era, o atinse cu cotul, întrebându-o dacă plânge, nevinovata copilă rĕspunse cu o mare ipocrisie, că ea este întronată şi nu-şi poate opri tusa.

Încât pentru Olga, ea se prefăcu de tot alttel: ea afectă la sfêrşitul piesei, un mare dispreţ pentru acest mic personagiu de amorezi fricoşi, şi totuşi inima îi bătea violent; căci la unele rusoaice, receala calculul nu eschide focul pasiunilor. Olga se aruncase cu resoluţiune în lăcomia avidă; ea nu simţea mai puţin fără voia ei, o groază secretă pentru baron, de când se logodise cu el. Precând i se adresă el, după representanţie cu vorba, glasul sĕu aspru şi privirea sa gheţoasă îi caşună fiori, şi ea îşi amintea, ca şi fără voie, glasul blând şi vorbele vioaie ale lui Cristian Waldo. Baronul din parte-şi părea foarte bine dispus. Personagiul fatal a lui don Sancho, care avea se reapară la sfêrşitul piesei, fu din norocire suprimat de dl Goefle. Modificaţiunea aceasta fu stabilită între actulântâiu şi al doilea în acord cu Cristian. Ei se hotărîră a face din Rosita, fiica acestui personagiu, mort în între-act. Se făcu descoperirea că ea era moştenitoarea unei averi mari lăsate de el, şi pentru a împăca jăfuirea, a cărei victimă era Alonzo, ea s'a măritat în sfêrşit după el. Aventuri, *quiproquouri*, incidente romantice şi persoane comice, Stentarello mai cu

www.digibuc.ro

resc chiar de atingere cu candidaţii, nici nu le dau sfaturi priincioase pentru viitoriu; de aceea nici nu esistă întrĕ dînşii încrederea, legătura, ce dă viaţă şi căldură, ci mai vêrtos trece sloiu pe lângă sloiu. E în adevĕr supremul timp, că nepăsarea şi rĕceala aceasta sau, dacă vreţi, prudenţa aceasta sĕ înceteze!

Mai funcţionează la institutul acela şi un catechet gr. or., de care ḑic, că i român, dară pe semne, cam nelimpeḑit, pentru că nime nu-l vede în societăţi românesci. Atâta scim, că acasă, în familia sa vorbesce nemţesce; în scoală vorbesce şi propune românesce, dară într'o limbă, încât îndată se vede, ca vorbitoriul nu o simte şi nu-i precepe legile. Oarele şi le ţine regulat, nu ca mai toţi catecheţii din scoalele mijlocie, cari absentează câte jumĕtate şi 3 pătrare de oare s'au absentează şi de tot, dară cât de propunere, ţine năravul catecheţilor dela scoalele mijlocie, că nu propune liber, ci cetesce din carte; totuşi nu se scoboară până la atâta comoditate, ca sĕ nu cetească singur din carte, ci sĕ pune pre un studinte sĕ cetească şi el sĕ casce gura, cum fac unii caticheţi dela scoalele mijlocie. Din astfel de procedură resultă, că studenţii de nici un object n'au părere mai inferioară ca de religiune şi nici un object nu-l tratează cu mai multă nepăsare ca religiunea. Eară catecheţii ar trebuì sĕ nu uite, că profesorul, care nu-şi respectează objectul, remâne însuşi nerespectat nu numai de studenţi, ci şi de public.

La sfêrşit sĕ nu ni sĕ ia în nume de rĕu, dacă dorim, ca consistoriul sĕ fie cu mai mare băgare de seamă, cui încrede catechesaţia pe la scoalele mijlocie şi cum îşi împlinesc caticheţii datoriele lor. —

La cestiunea revisiunei cărţilor bisericesci rituale. *)

Sub acest titlu publică „Fóia basericésca“ organul Metropoliei din Blaj un fel de vot separat în privinţa revisiunei şi editărei cărţilor bisericesci, puse în lucrare de sântul sinod al bisericei ortodocse din România.

Noi comunicăm acest vot al ierarchiei bisericei române gr. cat., sperând că se vor desamăgì şi acei puţini români, cari cred încă că biserica Românilor uniţi cu Roma, în privinţa cultului şi ritului păzesce aceleşi obiceiuri cu biserica ortodocsă română. „Telegraful Român“ şi „Biserica şi Scoala“ au spus de altmintrelea mai dinainte, că episcopatul gr. catolic nu va participa la revisiunea cărţilor bisericesci cu episcopatul ortodocs, căci: A c e a s t a a r f i c o n t r a s c o p u l u i d e a ţ i a ş a n u m i t u l g r e c o - c a t o l i c i s m n u m a i o s t a r e d e t r a n s i ţ i u n e c ă t r ă p a p i s m“. Foaia din Blaj acum confirmă pe deplin cele susţinute de noi, ba face încă şi nouĕ revelaţiuni, d. e. că Episcopii români greco-catolici au specială *istrucţiune dela Roma* în privinţa revisiunei cărţilor bisericesci ca ele se fie oglinda fidelă a credinţei catolice. Dar se ascultăm ce ḑice organul oficial al Metropoliei unite din Blaj:

„De un timp încoace foile românesci se ocupă tare mult cu cestiunea revisiunei şi retipărirei cărţilor bisericesci rituale. Între multele lucruri, ce s'au scris cu privire la cestiunea aceasta, mai însemnată pentru noi este împregiurarea, că unele foi numite ortodocse şi-au esprimat dorinţa, că episcopatul român ortodocs în revederea cărţilor rituale se consulteze şi episcopatul nostru gr. cat. fiindcă cărţile acelea se folosesc şi în biserica noastră. Nu ne este cunoscut, că dorinţa aceasta se fi aflat resunet şi la episcopatul ortodocs din România. Dar după ce am vĕḑut, ce alarmă a făcut episcopatul ortodocs din România, pentru că cu scirea şi învoirea guvernului, în care pot se aibă toată încrederea, s'a înfinţat una miserĕ Metropolie catolică în Bucuresci, nici numai putem crede că o atare dorinţă va fi îmbrăţişată de episcopatul ortodocs, deşì nouĕ de altmintrele nu ne pare de loc rĕu, fiind că biserica noastră şi fără de aceea din consideraţiuni foarte grave nu ar putè lua parte la atari consultări. Că mai întâi abstragênd dela alte consideraţiuni mai momentoase dogmat'ce, noi sûntem o minoritate mică faţă cu biserica română numită ortodocsă, şi aşa vocea noastră nu ar cumpănì nimica în atari consultări, şi în urmă ni s'ar impune nesce cărţi rituale, la a căror revedere noi numai cu numele am conlucrat.

„Afară de aceea cărţile noastre cele mai multe sûnt deja revĕḑute şi edate cu litere latine. În cărţile aceste revĕḑute şi edate de noi s'a format deja o limbă curată românească şi o mulţime de termini buni şi frumoşi, cari sûnt deja împământeniţi în biserica noastră. Biserica numită ortodocsă are însĕ se facă de abia acum începutul. Astfel noi, cari am percurs deja o cale lungă în cestiunea aceasta, nu putem sĕ ne întoarcem înderept şi se mai percurgem încă odată dela început calea aceea la olaltă acum cu biserica ortodocsă, care poate că va lua altă direcţiune

. . . . . .

„Însĕ pe lângă motivele aceste de oportunitate mai sûnt şi altele motive mult mai momentoase dogmatice, pentru cari noi nu am putè face causă comună cu biserica numită ortodocsă în revederea şi edarea cărţilor bisericesci. Este cunoscut, cumcă cărţile conţin credinţa bisericei. Din care causă şi trebue sĕ fim cu mare luare aminte la revederea lor. Şi noi şi avem instrucţiunea noastră dela Roma, după care avem sĕ ne îngrigim de revederea cărţilor bisericesci, ca ele se fie o oglindă fidelă a credinţei. De instrucţiunea aceasta noi nu voim se ne abatem cu nici un preţ, ori ce va fi. . . . . .

. . . . . .

„Cestiunea cea mai grea însĕ la o revedere şi edare comună a cărţilor rituale se nasce din posiţiunea cu totul diversă a bisericei noastre de biserica numită ortodocsă. Biserica noastră unită este o parte a unei biserici estinse preste tot pământul, a bisericei catolice, care veghiază cu atenţiunea cea mare asupra unităţii în credinţă. Noi dela unitatea aceasta în credinţă nu voim sĕ ne snb-ducem cu nici un preţ, ma am fi gata a suferì ori ce, decât ca se ne abatem barem şi numai o cirtă dela credinţa aceasta. De acì de sine urmează, că la revederea cărţilor noastre rituale, macsima noastră trebue se fie credinţa aceasta a bisericei universale, şî prin urmare noi avem sĕ ţintim în acolo, ca credinţa aceasta sĕ se oglindeze în toate cărţile noastre. . . . . .

. . . . . .

„In urmă revederea cărţilor rituale este un lucru sacru. Acsioma noastră sună: *Sacra sacre sunt tractanda*. Prin urmare noi avem sĕ le revedem după credinţa noastră şi *nu putem face de loc causă comună cu nimene care lapădă credinţa aceasta*“. etc.

Aceste declaraţiuni umflate de aroganţă şi un orgoliu propriu peste mĕsură, cuprind de odată şi un vĕdit dispreţ către biserica ortodocsă *română* şi direcţiunea de cultură naţională, ce urmăresce.

Biserica românilor uniţi nu poate face causă comună cu biserica românilor ortodocsă, după foaia din Blaj, pentru că ei deja au percurs calea, pe care biserica română ortodocsă abia acum începe a o călca; ei au revĕḑut şi edat deja cele mai multe cărţi bisericesci cu litere latine şi şi-au format o limbă proprie bisericească. Noi aceste le scim foarte bine, dar tare bănuim că limba din cărţile bisericesci publicate în Blaj cu litere latine este limba poporului român unit. Apoi dacă in privinţa cuprinsului lor cărţile bisericesci trebue sĕ fie oglinda fidelă a credinţei, sĕ ne permită onorabilii teologi dela Blaj, dacă de altă parte vom pretinde şi noi că, în respectul limbei, ele trebue sĕ fie oglinda fidelă a limbei poporului, nu a filologilor şi gramatiştilor.

Dar confraţii dela Blaj ne mai spun, că din motive dogmatice ei nu pot face causă comună cu biserica ortodocsă în privinţa cărţilor bisericesci, fiindcă după părerea Dlor, participând cu ortodocsii la revisiunea cărţilor şi primind oareşi cum ediţiunea făcută de biserica română ortodocsă prin aceasta ar rupe unitatea de credinţă cu Roma, un lucru, care dacă s'ar adeverì, ar desavua tot trecutul bisericei rom. gr-cat., care până cu 20—30 ani în urmă nu avea alte cărţi bisericesci rituale, decât cele usitate în biserica română ortodocsă.

Ne place a crede însĕ că opiniunile emise de ḑiarul din Blaj sûnt opiniuni individuale. care, abstracţie făcênd de teologii casuistici, nu vor fi împărtăşite nici pe departe de inteligenţa laică a bisericei române gr. catolice.

*) În legătură cu articolul din Nr. trecut „Serbători'e la Braşov“, reproducem articolul acesta din „Biserica şi Scoala“. Red.

„Papismul“,

şi starea actuală a bisericei ortodocse în regatul Românieì.

(Urmare).

Aşa dar basele dogmatice şi istorice a le bisericei orientale au acel caracter distinctiv de biserica Romei, că naţiunile ortodocse au biserici naţionale, lipite cu totul de naţiunile respective în sen-

seamă, cu naivitatea egoismului sĕu şi cu laşitatea sa, susţinură firul fragil a acestei piese uşurele, care avu în general un succes entusiastic, cu toate că dl Stangstadius care nu asculta nimic şi critiza tot, neputênd suferì că lumea se aibă interes la un op frivol, unde nu era vorbă de sciinţă.

Într'aceea dl Goefle se aruncase într'un fotoliu din salon, unde se închisese cu Cristian şi, precând acesta, pururea activ şi îngrigitor rênduia şi împătura toate piesele şi uneltele teatrului sĕu, închise tot personalul într'o cutie, făcu din edificiul teatrului un singur pachet cam greu, dar uşor de purtat, advocatul stergêndu-şi fruntea şi bênd din distracţie vinul de Spania, se abandonà bine-aflării aceleia particulare, care-i plăcea când depunea surtucul şi căciula pentru a întra, cum ḑicea el, în sinul vieţei sale private.

Acest caracter amabil de bărbat avuse puţine amăgiri în viaţa sa publică şi puţine contraḑiceri în interiorul sĕu. Ceea ce îi lipsea, de când se bucura de ordinea şi siguritatea vêrstei mature, erau lucrurile neaşteptate, de care pretindea, sau de cari credea poate, că le uresce, dar a căror trebuinţă o simţia în urma unei imaginaţiuni vii şi unei mari flecsibilităţi de talent. El se simţea în momentul acesta foarte vesel, fără a sci bine causa, şi el regretà că s'a sfêrşit piesa, căci, deşì ostenit şi scăldat în sudori, el avea încă ḑece acte nouĕ în cap. (Va urma.)

viciul cărora este pus zelul şi sciinţa păstorilor bisericesci de sus până jos, de aceea naţiunile trăesc pe lângă bisericile lor, chiar fiind acele naţiuni domnite de altele mai puternice şi mai mari.

Acest mare avantagiu naţional lipsesce bisericei catolice apusene; ea nu este biserica vre-unei naţiuni; ea este o biserică cosmopolită; ea voesce a domina toate naţiunile. De prosperează ori retrogradează politicesce o naţiune, ea este indiferentă, numai catolicismul ei sĕ fie asigurat. Dacă naţiunea cuceritoare este catolică, biserica Romei se bucură, când o naţiune sau popor mic se sacrifică politicesce, sub alt sceptru catolic. Dacă naţiunea cuceritoare este de altă religiune sau biserică, atunci, biserica Romei, ne avênd şanse de a devenì domnitoare în tot statul cuceritoriu, va tot îndemna la opoşiţiune şi rebeliune pe naţiunea cucerită, până ce o va perde de istov, dacă altmintrea nu va reuşi a face concordate favorabile ei cu puterea cuceritoare. Aceasta o vedem în Polonia. Pe polonii supuşi Austriei catolice: Roma catolică îi ţine în supunere. Pre cei din Prusia protestantă şi din Rusia ortodocsă deapururea îi împinge în opoşiţiune şi rebeliune. Aceasta se vede şi în Irlanda. Roma papală nu numai nu este favorabilă naţionalităţilor, ba este chiar duşmană, şi le sacrifică ori când cer aceasta interesele ei. Italia, unde este capitala bisericei catolice, a fost seculi împărţită în o mulţime de staturi mici, şi date spre guvernare la membrii din diferite familii domnitoare din Europa, anume: austriace, franceze, spaniole. Abia în ḑilele noastre, după lupte şi revoluţiuni seculare s'a putut face unirea politică şi naţională a Italiei, pe care papa cu desperare o combate cu toate mijloacele posibile şi se declară prisoner şi închis în mijlocul naţiunei sale. În Galiţia contribuesce la polonisarea rutenilor, în Ungaria la maghiarisarea românilor şi a slavilor. În Francia până în ḑilele noastre se păstrase oare-care umbră de biserică naţională, sub epitetul de „Galicană“. Iesuiţii lui Piu IX-lea au sters şi urmele acelei esistenţe de biserică naţională în catolicism şi a contopit-o în absolutismul universităţii sale catolice. Revoluţiunile naţionale franceze toate au fost resbunări asupra absolutismului papist. De aici ura francezilor asupra bisericei, lupta învĕţaţilor spre a se emancipa de biserica papală, luptă carea a mers până la desfiinţarea monăstirilor şi instituţiunilor iesuitice de educaţie; ba chiar până la scoaterea învĕţământului religios şi a icoanelor de prin scoalele publice. Aceste pĕcate ale papismului au făcut în lumea cultă urîte religiunea şi biserica. Aceste triste impresiuni le-a adus cu sine tinĕrul nostru din Francia în România, şi persecută şi aici biserica naţională, carea nu are nici unul din pĕcatele bisericei papale. În Germania după proclamarea infalibilităţii papale, cei mai însemnaţi teologi şi un mare numĕr de cetăţeni culţi de confesiunea catolică-romană s'au decis a se desbina de Roma şi a-şi forma o biserică naţională după *modelul celor ortodocse din orient*. Numĕrul aderenţilor la început era la 50,000. Ea însĕ a întimpinat din partea propagandei romane cele mai mari pedice şi tot feliul de şicane, ce se pot închipuì, numai ca se zădărnicească întreprinderea: necontenite procese, ba de presă, ba de ingerenţă în parochii, ba de răpire de biserici, ba pentru turburări şi scandale la înmormêntări; încât această mică biserică naţională are puţine şanse de esistenţă mai ales după ce guvernul german a fost silit sĕ se împace cu papa.

Cumcă Roma nu este pentru bisericile naţionale, nici le admite mai avem doveḑi chiar în ţeară la noi. Ţeranii papisti săteni din România, dacă îi întrebi de ce naţionalitate sûnt, ei rĕspund, că sûnt catolici; preoţii lor sûnt aleşi din neamuri străine: poloni, italieni, unguri, nemţi, prin urmare nu este a se aştepta dela ei sentimente naţionale române. Parochienii lor sûnt ţinuţi aparte de tot amestecul cu ceilalţi locuitori români, chiar consăteni nu numai prin biserici şi cult, ci chiar prin costum prin petreceri aparte; nu joacă la un loc. Femeile şi fetele papiste se isolează prin costumurile lor, unele chiar bizare de fetele şi femeile ortedocse. Nu este permisă amestecarea cu ortodocsii prin căsătorie. Parochul este stăpân absolut asupra voinţei lor şi ei nu fac nimica fără învoirea lui; chiar petrecerile lor în ḑile de sĕrbători le fac la casa preotului şi sub ochii lui. Scoale românesci nu se pot înfiinţa prin aceste comune, căci se teme popa de idei necatolice. Cu modul acesta sentimentele naţionale nu vor străbate nici-o-dată în comunele catolice; locuitorii de acolo deapururea vor fi nisce automaţi, esploataţi pentru cause streine de ţeară, şi împovăraţi cu plăţi esorbitante pentru serviciele religioase, şi cu alte asupriri şi nedreptăţi. Din toate aceste se vede că sistemul bisericei catolice-romane nu este favorabil bisericilor naţionale! ele nu întră în programul ei, ba nici le poate suferì. Dar naţiunei române îi trebue o biserică naţională, pen-

www.digibuc.ro

tru noi şi în hotarele noastre, precum ne-am deprins a avea, şi precum o avem de secule nepomenite. De aceea trebue sĕ o apărăm ca pre un zid puternic contra năvălirilor papale, ce ameninţă esistenţa noastră naţională, independenţa şi libertatea consciinţei noastre religioase. Ne prestă însĕ înainte o luptă mare, lnptă, nu în protiva trupului şi a sângeiui, precum ţice St. Apostol, ci împrotiva multor duhuri rele de sub ceriu. Biserica noastră este ameninţată de multe duhuri rele pentru ea. Astfel sûnt: Atheismul, materialismul, socialismul, care aduc dnpă sine necredinţa, imoralitatea de tot feliul, şi apoi papismul, care caută deşerturi, spre a le împlea el. (Va urma.)

Varietăţi.

* „Times“ publică o talegramă, prin care anunţă că în sferele diplomatice se aşteaptă urmarea încredinţărei archiducesei Maria Valeria cu principele de coroană din Portugalia, Don Carlos.

* Comisiunea pentru reambularea fruntariilor ungaro-române sosesce mâne aici. După o petrecere scurtă, comisiunea va merge la Turnu-roşu de unde va continua reambularea spre Banat.

* Dl general Pencovici şi dl inginer Sutzo, ambii membrii ai comisiunei din partea României, sûnt deja în Sibiiu.

* (Cas de moarte.) Aflăm cu durere, că Dr. *Ioan Arsenie*, medic al municipiului Brăila, în România, a rĕposat în ţilele aceste.

* (Reuniunea învĕţătorilor români gr. or. din districtul Făgăraşului) va arangea în 25 August (6 Septembre) a. c. în hotelul „*zur Tanne*“ o producţiune literară împreunată cu danţ începutul, seara la 7 oare precis. Preţul întrărei: de familie, 1 fl. 20 cr., — de persoană 60 cr. v a. Venitul în favorul fondului reuniunei. NB. Oferte marinimoase se primesc cu mulţămită şi se vor cuita pe cale publică.

Eată şi

Programa:

1. *Cuvênt de deschidere*, rostit de preşedintele.
2. *Auţiţi acolo*, resunet; esecutat de chorul învĕţătorilor.
3. *Apoi nus civilisat.* poesie de G. Teut; declamată de înv. N. Aron.
4. *Adio Bucuresci*, romanţă de T. Georgescu; duet esecutat de înv. N. Aron şi G. Taflan acomp. de violină.
5. *Reflesiuni fugitive referitoare la promovarea starei materiale a ţeranului român*, disertaţiune de înv. D. Gabor.
6. *După tine retăcind*, romanţă de Gr. Tănăsescu: cântată solo de înv. N. Aron acomp. de violină.
7. *Moda de acum*, poesii de Ios. Vulcan, declam. de G. Bârsan.
8. *Fii ai României*, poesie de V. Alecsandri; esecutată de chorul învĕţătorilor.
9. *Cuvênt de închidere*, rostit de v-preşedintele.

* (Manevre.) Miercuri dimineaţa a plecat de aici din Sibiiu partea cea mai mare din garnisoană la manevrele mari ce vor avea loc între Sighişoara şi Mureş-Oşorheiu. Eri la 11 oare înainte de ameaḑi au plecat reserviştii cu trenul până la Elisabetopole, de unde pedestru vor merge la corpurile respective.

* Direcţiunea domeniilor de stat din Cluj publică arêndarea băilor (scaldelor) de sare dela Ocna Sibiiului pe 20 ani înainte. Arêndătorii iau obligământul de investiţiuni până la suma de 20,000 florini. Arêndarea se va face la 21 Septemvre n. la oficiul cameral al salinelor din Ocna Sibiiului. Preţul cu care se va începe licitarea arêndării este 1619 fl 78 cr. Se pot face şi oferte pe lângă vadiul de 10 percente. Condiţiunile se pot vedea mai îndetaiu la oficiul cameral mai sus numit. Neaflându-se licitanţi cu obligământ de investiţiune, arêndarea se va face numai pe 6 ani.

Bursa de Viena şi Pesta.

Din 30 August n. 1883.

	Viena	*B-pesta*
Renta de aur ung. de 6%	119.50	119.65
Renta de aur ung. de 4%	87.80	87.80
Renta ung. de hârtie	86.50	86.50
Galbin	5.64	5.65
Napoleon	9.49½	9.49
100 marce nemţesci	58.45	58.40
London (pe polita de trei luni)	119.85	119.80

Nr. 278. [394] 1—3

CONCURS.

Pentru ocuparea staţiunilor de învĕţători la scoalele confesionali gr. or. din comunele mai jos numite sĕ escrie concurs cu termin până la 10 Septemvre st. v. a c.

1. Deva, cu salar anual de 350 fl. cuartir şi lemne de încălḑit, cum şi unele accidenţii stolare.

2. Cherges cu salar anual 100 fl. în bani, 16 mĕsuri mari în naturale, parte grĕu, parte cucurus, cuartir şi 3 stĕngini de lemne cubici, din cari sĕ va incălḑì şi scoala.

3. Panc-Selisce, salar anual în bani 100 fl., în naturale 52 mĕsuri, jumĕtate grâu, jumĕtate cucuruz, cuartir şi 10 stĕngeni de lemne din cari se va încălḑi şi scoala.

4. Fintoag, salar anual în bani 72 fl., în viptuale 64 mĕsuri parte grâu parte cucuruz, cuartir în edificiul scoalei şi 8 stĕngini de lemne din cari se va încălḑi şi scoala.

Cererile de concurs instruite în sensul legilor şi regulamentelor în vigoare, sĕ vor aşterne subsemnatului oficiu protopresbiteral până la terminul indicat.

Deva la 15 August, 1883.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Devei şi Dobrei.

Ioan Papiu m. p.,
protopresbiter.

Nr. 308. 1883. [493] 1—3

Prolungire de concurs.

Pentru ocuparea posturiler învetătoresci dela scoalele conf. gr. or. din mai jos semnatele comune ţiitoare de ppresbiteratul Mercurii se prolungesce concursul publicat în „Teleg. Rom.“ Nr. 80 82, până la 10 Septembre an. curent.

1. Gârbova cu salariul anual de 200 fl. cuartir în edificiul scoalei. 4 □ lemne de foc din cari e a se încălḑì şi scoala, şi grădină de legumi.

2. Ludoş, salariu 200 fl. relut de cuartir şi lemne de foc.

3. Spring, salariu 200 fl. cuartir natural în edificiul scoalei şi lemne de foc.

4. Armeni, salariu 150 fl. şi cuartir în edificiul scoalei.

Doritorii de a ocupa vre unul din aceste posturi îşi vor adresa cererile concursuale, instruite coform legilor în vigoare oficiului protopresbiteral al tractului Mercurea în Mercurea până la terminul indicat, şi în cât ar fi posibil a se presenta şi în persoană înaintea dlui adm. prot. Ioan Droc

Dela oficiul ppresbiteral al Tractului Mercurea la 17 August 1883.

Nr. 226 [495] 1—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de învĕţătoriu la scoala poporală gr. or. din Cheia protopresbiteratul Branului, se escrie concurs cu termin până la 20 Septemvre a. c. st. v.

Emolumentele impreunate cu acest post sûnt: un salar anual de 100 fl. v. a. cuartir liber şi lemnele trebuincioase de foc.

Concurenţii sĕ'şi adreseze suplicele lor instruite în sensul statului organic şi al regulamentului congresual din 1878 la subsemnatul oficiu protopresbiteral în Braşov până la terminul de mai sus.

Braşov, 12 August, 1883.

În conţelegere cu comitetul parochial respectiv.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Branului.

Iosif Barac m. p.,
ca adstr. ppresbt. al Branului.

Nr. 225. [489] 2—3

CONCURS.

La scoala confesională română gr. or. din *Rĕşnov* protopresbiteratul Branului cu începerea anului scolar 1883/4 se înfiinţează şi clasa a IV-a. Pentru ocuparea unui post de învĕţătoriu la această scoală se escrie prin aceasta concurs cu termin până la 8 Septemvre a. c. st. v.

Emolumentele împreunate cu acest post sûnt 300 fl. v. a. solvinḑi în 4 rate, cu prospect de a se ameliora în viitoriu salariul.

Doritorii de a ocupa acest post trebue sĕ aibă cualificaţiunea recerută pentru învĕţători dela scoalele capitale, sĕ cunoască şi limba germană şi şi se fie vĕrsaţi în cântările bisericesci.

Petiţiunile instruite în sensul legilor din vigoare sûnt a se aşterne până la terminul sus indicat reverendisimului domn protopresbiter Iosif Barac ca adst. ppresbiteral al tractului Bran în Braşov.

Din şedinţa comitetului parochial gr: or: ţinută în Rĕşnov la 6 August 1883.

În conţelegere cu oficiul ppresbiteral al Branului.

Comitetul parochial.

Dimitrie Nan m. p.,
paroch şi preşedinte.

Nr. 250. [490] 2—3

CONCURS.

Pentru ocuparea staţiunilor învĕţătoresci la scoalele confesionale din comunele protopresbiteratului Sebeşului mai jos înşirate se escrie concurs cu termin până la 20 Septemvre 1883 st. v.

1. Vingard, cu salariu anual de 200 fl. v. a. cortel şi un stângin de lemne

2. Daia, cu leafă anuală de 200 fl v. a. cortel, un stângin de lemne şi folosirea grădinei scoalei.

3. Laz, cu salariu anual de 120 fl. v. a. cortel si 2 stângini lemne.

4. Cioara, cu salariu anual 100 fl. cortel şi lemne de foc.

5. Petrifălĕu cu leafă anuală de 62 fl. v. a. cortel şi lemne.

Doritorii de a ocupa vre una din supranumitele staţiuni au a-şi substerne cererile înzestrate cu toate documentele prescrise de legile în vigoare subsemnatului oficiu protopresbiteral până la terminul indicat.

Sebeş în 10 August, 1883.

Oficial protopresbiteral gr. res.

Ioan Tipeu m. p,
protopresbiter.

Nr. 307 [486] 3—3

CONCURS.

Pentru întregirea posturilor învĕţătoresci, la scoalele conf. din comunele aici numite — în protopresbiteratul Haţegului, se deschide concurs cu terminul până la 15 Septemvre st. v. şi anumit:

I. În Nucşoara cu filia Mălăeşti, cu salariu anual 250 fl. cuartir şi lemne de foc.

II. Telinc, cu salar 160 fl. cuartir şi lemne.

III. Ghelariu, cu salariu 200 fl., cuartir şi lemne.

IV. Grid, cu salariu 170 fl., cuartir şi lemne.

V. Cincişiu cu filia Cerna, salariu 145 fl.. cuartir şi lemne.

Concurenţii au a'şi aşterne cererile instruite conform prescriselor legei, la subscrisul, până la terminul sus însemnat.

Haţeg 11 August, 1883.

În conţelegere cu comitetele parochiali.

Ioan Raţ m. p.,
protopresbiter.

Nr. 70. [484] 3—3

CONCURS.

Pentru ocuparea următoarelor posturi învĕţătoresci la scoala populară elementară gr. or. din Sighişoara, se escrie concurs cu terminul până la 30 August a. c. st. v.

În clasa I. cu salariu de 300 fl v. a. cuartir şi lemne pentru persoana învĕţătoriului.

În clasa II. cu salariu anual de 300 fl. şi trei stângeni de lemne, cari salarii se solvesc în rate lunare decursive.

Învĕţătorii sûnt obligaţi a prelege în scoala de toate ţilele, şi în scoala de repetiţiune oarele prescrise de „Normativul“, a ţinea strană în toate duminecile şi sĕrbătorile de preste an şi a conduce cântările liturgice cu tinerimea scolară.

Concurenţii au se'şi aştearnă petiţiunile, dimpreună cu documentele de cualificaţiune prescrise de legile în vigoare, până la terminul indicat, oficiului protopresbiteral subscris.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Sighişoara.

În conţelegere cu comitetul parochial concernent.

Sighişoara, 20 Iulie 1883.

Demetriu Moldovan m. p.,
adst ppresbt.

Nr 240 485 3—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor învĕţătoresci din comunele mai jos enumĕrate din protopresbiteratul Abrudului se escrie concurs până la 10 Septemvre a. c.

1. Valea Dosului cu salariu anul de 200 fl. cuartir şi lemne.

2. Trâmpoele cu salariu anual de 200 fl. cuartir şi lemne.

3. Galaţiu, cu salariu anual de 200 fl. cuartir şi lemne.

4. Feneşiu, cu salariu anual de 240 fl. cuartir şi lemne.

5. Presaca, cu salariu anual de 150 fl. cuartir şi lemne.

6. Ponorel cu salariu anual 200 fl. cuartir şi lemnele necesari şi

7. Lăzesci cu salariu anual de 100 fl. cuartir şi lemnele necesari.

Doritorii de a ocupa aceste posturi au de a-şi substerne petiţiunile instruite conform legilor din vigoare, la subscrisul, până la terminul mai sus indicat.

Abrud în 4 August 1883.

Comitetele parochiale concernente în conţelegere cu

Ioan Gall m. p.,
protopresbiter.

Anunciu.

Subsemnatul am întocmit cuartirul meu flător în **Braşov strada Ciocrac Nr.a 1467** pentru a putè încuartira elevi de ai scoalei gimnasiale, reale, comerciale şi normale ort. res. de aici pe lângă condiţiunile cele mai favorabile.

Braşov 14 August 1883.

Ioan Aron,
învĕţator.

[487] 2—3

Redactor rĕspunḑĕtor **Nicolau Cristea** Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane.

www.digibuc.ro